

Узагальнюємо знання нумерації чисел у межах мільйона

1.

Виконай математичний диктант.

Запиши числа:

- 1) 435 тисяч і 204 одиниці;
- 2) 81 тисяча й 60 одиниць;
- 3) 9 тисяч і 3 одиниці;
- 4) 604 одиниці другого класу та 17 одиниць першого класу;
- 5) 22 одиниці другого класу й 9 одиниць першого класу;
- 6) 197 одиниць другого класу й 700 одиниць першого класу;
- 7) 7 одиниць першого розряду першого класу, 4 одиниці третього розряду першого класу, 6 одиниць другого розряду другого класу;
- 8) 8 одиниць другого розряду другого класу й 12 одиниць першого розряду першого класу;
- 9) 67 одиниць першого розряду першого класу й 89 одиниць другого розряду другого класу.

1)		4)		7)	
2)		5)		8)	
3)		6)		9)	

2.

Знайди значення виразів. Запиши результати.

_____ с

$83\,627 - 1 = \square$

$503\,679 + 1 = \square$

$8912 - 1 = \square$

$760\,300 + 1 = \square$

$45\,080 - 1 = \square$

$123\,099 + 1 = \square$

$740\,376 - 40\,000 = \square$

$5360 + 8 = \square$

$82\,451 - 50 = \square$

$120\,608 + 30 = \square$

$472\,859 - 800 = \square$

$123\,700 + 1 = \square$

$942\,312 - 2012 = \square$

$70\,800 + 2042 = \square$

$57\,832 - 7800 = \square$

$671\,599 + 1 = \square$

$67\,000 - 1 = \square$

$561\,938 - 500\,000 = \square$

$350\,954 - 900 = \square$

$47\,300 + 3027 = \square$

$24\,000 + 38\,000 = \square$

Узагальнюємо знання про арифметичні дії додавання і віднімання, множення і ділення

3. Виконай математичний диктант.

Запиши вирази та знайди їх значення.

- 1) Різниця чисел 56 і 43.
- 2) Сума чисел 9 і 8.
- 3) Від числа 85 відняти суму чисел 5 і 8.
- 4) До числа 6 додати різницю чисел 48 і 16.
- 5) 22 збільшити на 17.
- 6) 46 зменшити на 34.
- 7) Суму чисел 8 і 5 зменшити на 6.
- 8) Різницю чисел 11 і 9 збільшити на 7.
- 9) Добуток чисел 6 і 8.

1)		4)		7)	
2)		5)		8)	
3)		6)		9)	

4. Знайди невідомий компонент або результат арифметичної дії.

Зменшуване	12		12		15
Від'ємник	5	7		4	
Різниця		6	8	9	8

Доданок	2		8		8
Доданок	9	7		9	4
Сума		11	15	16	

5. Знайди значення виразів. Запиши результати.

_____ с

$6 + (13 - 8) - 7 =$	$(16 - 8) + (6 + 4) =$
$(17 + 8 \cdot 7 - 9) : 8 =$	$22 - 32 : 8 \cdot 4 : 2 =$

6. Подай іменовані числа у вказаних одиницях вимірювання.

23 см = дм см

5 дм = см

46 см = дм см

37 дм = м дм

3 м = дм

4 м 7 дм = дм

Узагальнюємо прийоми обчислення. Розв'язуємо задачі

- 7.** Згадай прийом додавання та віднімання частинами. Обчисли двома способами за схемами.

$$230 + 590 = \square + \square = \square$$

500 + 90

$$230 + 590 = \square + \square = \square$$

70 + 520

$$510 - 230 = \square - \square = \square$$

200 + 30

$$510 - 230 = \square - \square = \square$$

210 + 20

- 8.** Учням потрібно було знайти значення добутків та часток. Розглянь, до яких «хитрощів» вони вдалися. Закінчи розв'язання.

$$8 \cdot 6 = 8 \cdot (3 \cdot 2) = (8 \cdot 3) \cdot 2 = \square$$

3 · 2

$$24 : 6 = 24 : (3 \cdot 2) = (24 : 3) : 2 = \square$$

3 · 2

$$3 \cdot 50 = 3 \cdot (5 \cdot 10) = \square$$

5 · 10

$$450 : 50 = 450 : (10 \cdot 5) = \square$$

10 · 5

- 9.** Знайди значення виразів. Запиши результати.

_____ с

$32 : (48 : 6 \cdot 1) =$	$17 + (72 - 8 \cdot 8) \cdot 3 =$
$(6 \cdot 8 - 45) \cdot 8 =$	$100 - 8 \cdot 9 : 1 \cdot 0 =$

- 10.** Знайди значення буквених виразів, якщо $a = 8$.

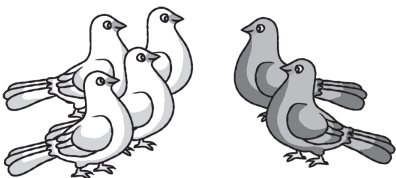
$64 : a + a \cdot 6$

$(40 \cdot a - 16) : a$

$(32 + a) : a$

- 11.** Розв'яжи задачу. Склади та розв'яжи хоча б одну обернену задачу.

- Під дахом будинку живуть 27 білих і 3 чорних голуби. У скільки разів більше білих голубів, ніж чорних, живуть під дахом?

Зміни запитання задачі так, щоб вона розв'язувалась дією віднімання.

Узагальнюємо прийоми обчислення

12.

Згадай прийоми додавання та віднімання на підставі правил. Обчисли двома способами за схемами.

$$\begin{array}{r} 560 + 270 = \square + \square = \square \\ \swarrow \searrow \\ 500 + 60 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 560 + 270 = \square + \square = \square \\ \swarrow \nearrow \\ 530 + 30 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 820 - 770 = \square + \square = \square \\ \swarrow \searrow \\ 800 + 20 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 820 - 770 = \square + \square = \square \\ \swarrow \nearrow \\ 50 + 770 \end{array}$$

13.

Обчисли за схемами. Зістав випадки множення; випадки ділення. Як їх відмінність впливає на розв'язання.

$$\begin{array}{r} 40 \cdot 6 = (\square \cdot \square) \cdot 10 = \square \cdot 10 = \square \\ \swarrow \nearrow \\ 10 \cdot \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 140 \cdot 6 = (\square \cdot \square) \cdot 10 = \square \cdot 10 = \square \\ \swarrow \nearrow \\ 10 \cdot \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 80 : 4 = (\square : \square) \cdot 10 = \square \cdot 10 = \square \\ \swarrow \nearrow \\ 10 \cdot \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 680 : 4 = (\square : \square) \cdot 10 = \square \cdot 10 = \square \\ \swarrow \nearrow \\ 10 \cdot \square \end{array}$$

14.

Знайди значення виразів. Запиши результати.

_____ с

$84 - 27 + 36 : 6 =$	$8 \cdot 7 + (32 - 56 : 7) =$
$24 : (42 : 7) \cdot 5 =$	$8 \cdot (29 - 28 : 7 \cdot 6) =$

15.

Розв'яжи задачі 1 і 2. Чи є між ними зв'язок?

- 1) Тарас посадив 4 дерева, а його тато — у 3 рази більше. Скільки дерев посадив тато Тараса?
- 2) Тарас посадив 4 дерева, а його тато — у 3 рази більше. Скільки всього дерев посадили Тарас разом із татом?

Узагальнюємо прийоми обчислення

16.

Згадай прийом порозрядного додавання та віднімання. Обчисли за схемами.

$$\begin{array}{r} 230 + 590 = \square + \square = \square \\ \swarrow \quad \searrow \quad \swarrow \quad \searrow \\ 200 + 30 \quad 500 + 90 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 510 - 230 = \square + \square = \square \\ \swarrow \quad \searrow \quad \swarrow \quad \searrow \\ 400 + 110 \quad 200 + 30 \end{array}$$

17.

Знайди значення часток за схемами.

$$56 : 2 = (\square + \square) : \square = \square$$

$$\begin{array}{r} \swarrow \quad \searrow \\ \square + \square \end{array}$$

$$136 : 8 = (\square + \square) : \square = \square$$

$$\begin{array}{r} \swarrow \quad \searrow \\ \square + \square \end{array}$$

$$112 : 7 = (\square + \square) : \square = \square$$

$$\begin{array}{r} \swarrow \quad \searrow \\ \square + \square \end{array}$$

18.

Розв'яжи задачу 1 усно. Порівняй задачі 1 і 2. Як їх відмінність вплине на розв'язання задачі 2? Розв'яжи задачу 2, запиши її розв'язання виразом.

- 1) До їдальні привезли 35 л соняшникової олії. За тиждень залишилося 28 л олії. Скільки літрів олії витратили?
- 2) До їдальні привезли 7 п'ятилітрових каністр соняшникової олії. За тиждень залишилося 28 л олії. Скільки літрів олії витратили?

19.

Знайди значення виразів. Запиши результати.

_____ с

$67 - (27 + 8) + 9 =$	$(67 + 8) - (26 + 5) =$
$16 : 2 \cdot 4 - 14 =$	$100 - (27 + 24 : 4 : 3) =$

20.

Розв'яжи рівняння.

$a \cdot 5 = 30$

$y : 7 = 3$

$5 \cdot k = 45$

$72 : b = 9$

Узагальнюємо прийоми обчислення

21.

Виконай обчислення, використовуючи прийом укрупнення розрядних одиниць.

$340 + 270 = \square \text{ д.} + \square \text{ д.} = \square$

$40 \cdot 6 = \square \text{ д.} \cdot 6 = \square \text{ д.} = \square$

$340 - 270 = \square \text{ д.} - \square \text{ д.} = \square$

$140 \cdot 6 = \square \text{ д.} \cdot 6 = \square \text{ д.} = \square$

$80 : 4 = \square \text{ д.} : 4 = \square \text{ д.} = \square$

$680 : 4 = \square \text{ д.} : 4 = \square \text{ д.} = \square$

22.

Знайди значення часток за схемами.

$72 : 18 = \square$, тому що $\square \cdot 18 = 72$

$92 : 23 = \square$, тому що $\square \cdot 23 = 92$

23.

Знайди невідомий компонент або результат арифметичної дії.

Ділене	64		48	49		56	35		72	63		32		42
Дільник	8	7		7	8		5	6		7	4	8	6	
Частка		3	6		5	8		9	8		9		6	7

24.

Розв'яжи рівняння.

$37 + a = 8 \cdot 9$

$k - 5 \cdot 3 = 26$

$8 \cdot 8 - x = 72 : 9$

25.

Порівняй іменовані числа.

$3 \text{ км } 450 \text{ м} \bigcirc 3480 \text{ м}$

$37 \text{ м } 480 \text{ см} \bigcirc 37 \text{ м } 408 \text{ см}$

$8 \text{ дм } 5 \text{ см} \bigcirc 9 \text{ дм}$

$20 \text{ км } 100 \text{ м} \bigcirc 21 \text{ км}$

$7 \text{ м } 6 \text{ дм} \bigcirc 7 \text{ м } 65 \text{ мм}$

$8 \text{ м } 9 \text{ дм} \bigcirc 8 \text{ м } 83 \text{ см}$

26.

Розв'яжи задачу. Склади та розв'яжи хоча б одну обернену задачу.

► У ящику 8 кг слив. Скільки кілограмів слив у 7 таких ящиках?

Маса	Кількість	Загальна маса
1 _____	_____	

Досліджуємо залежність результату арифметичної дії від зміни одного з її компонентів

27.

Значення якого виразу в кожному стовпчику обчислити легше? Обчисли його. Знайди значення іншого виразу, користуючись залежністю результату арифметичної дії від зміни одного з її компонентів.

$630 - 190 = \square$

$240 + 370 = \square$

$9 \cdot 25 = \square$

$400 : 25 = \square$

$630 - 200 = \square$

$240 + 400 = \square$

$9 \cdot 100 = \square$

$400 : 100 = \square$

28.

Знайди значення виразів, використовуючи прийом округлення.

$57 + 28 = 57 + 30 - 2 = \square + \square = \square$

$76 - 59 = 76 - 60 + 1 = \square + \square = \square$

$440 + 380 = \square + \square - \square = \square - \square = \square$

$730 - 460 = \square - \square + \square = \square + \square = \square$

29.

Розв'яжи задачу. Склади та розв'яжи хоча б одну обернену задачу.

► Ціна олівця 7 грн. Скільки таких олівців можна купити на 56 грн?

30.

Знайди невідомий компонент або результат арифметичної дії.

Множник	7	8		5	6	8		6	6	8		5		7
Множник	7		4	5			7		7		4	4	8	
Добуток		64	16		36	72	56	54		40	32		24	28

31.

Знайди значення часток.

$68 : 17$

$72 : 24$

$98 : 14$

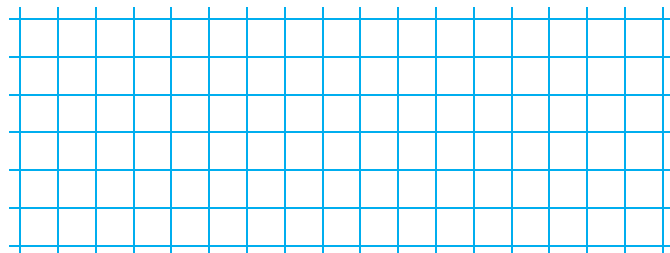
$160 : 32$

Досліджуємо задачі із взаємопов'язаними величинами

32. Розв'яжи задачу. Склади та розв'яжи хоча б одну обернену задачу.

▶ Тетянка купила 3 пачки морозива по 27 грн і 2 шоколадки по 28 грн. Яка вартість покупки?

	Ціна (грн)	Кількість (шт.)	Вартість (грн)
I			?
II			?

Досліджуємо задачі на знаходження четвертого пропорційного

33. Розв'яжи задачу двома способами.

▶ Киянин Славко, щоб допомогти безпритульним тваринам, за 3 дні назбирав 52 пластикові пляшки й обміняв їх у спеціальному боксі на корм. Скільки пластикових пляшок назбирає Славко за 9 днів, якщо кожного дня збиратиме однакову їх кількість?

34. Обчисли двома способами за схемами.

$$64:32 = (\square:\square):\square = \square$$

$$\square \cdot \square$$

$$64:32 = \square, \text{ тому що } \square \cdot 18 = \square$$

$$80:16 = (\square:\square):\square = \square$$

$$\square \cdot \square$$

$$80:16 = \square, \text{ тому що } \square \cdot 16 = \square$$

$$112:14 = (\square:\square):\square = \square$$

$$\square \cdot \square$$

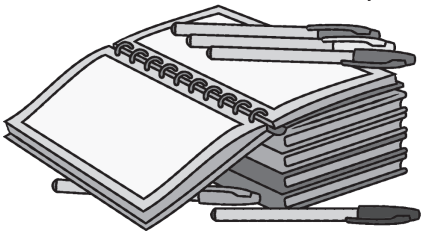
$$112:14 = \square, \text{ тому що } \square \cdot 14 = \square$$

Узагальнюємо способи розв'язування задач, які містять однакову величину

35.

Розв'яжи задачу 1. Зістав задачі 1 і 2. Як їх відмінність вплине на розв'язування задачі 2? Розв'яжи задачу 2.

➤ 1) Для офісу купили 5 блокнотів і 8 ручок за однаковою ціною. Скільки заплатили за блокноти та за ручки окремо, якщо вартість усієї покупки становила 468 грн?

➤ 2) Для офісу купили 5 блокнотів і 8 ручок за однаковою ціною. Скільки заплатили за блокноти та за ручки окремо, якщо вартість ручок на 108 грн більша за вартість блокнотів?

1	Ціна (грн)	Кількість (шт.)	Вартість (грн)
I		5	?
II	?, однак.	8	?
			} 468

2	Ціна (грн)	Кількість (шт.)	Вартість (грн)
I		5	?
II	?, однак.	8	?, на 108 б.

1) _____ —
друга сума.

1) _____ —
друга різниця.

2) _____ —
однакова величина.

2) _____ —
однакова величина.

3) _____
4) _____

Перевірка:

Перевірка:

36.

Знайди хоча б один розв'язок кожної нерівності.

$73 - b > 42$

$c - 39 < 71$

$15 + k > 45$

$18 + a < 32$

Досліджуємо ділення з остачею

37.

Знайди значення виразів. Запиши результати.

_____ с

$240 + 450$	$560 + 240$	$450 + 300$
$610 - 130$	$650 - 330$	$320 - 50$
$180 + 340$	$270 + 590$	$430 + 370$
$560 - 360$	$770 - 470$	$630 - 190$
$170 + 680$	$760 + 160$	$680 + 40$
$440 - 230$	$530 - 250$	$180 + 240$

38.

Розв'яжи задачу 1. Зістав задачі 1 і 2. Як їх відмінність вплине на розв'язування задачі 2? Розв'яжи задачу 2.

▶ 1) До привалу турист йшов 3 год, а після привалу — 5 год. Скільки кілометрів турист подолав до привалу і скільки — після привалу, якщо він рухався з однаковою швидкістю і всього подолав 40 км.

▶ 2) До привалу турист йшов 3 год, а після привалу — 5 год. Скільки кілометрів турист подолав до привалу і скільки — після привалу, якщо після привалу він пройшов на 10 км більше, ніж до привалу, рухаючись з однаковою швидкістю?

39.

Знайди значення виразів. Запиши результати.

_____ с

$$(6 \cdot 6 : 9 : 2 \cdot 8 : 4 + 23) : 3 \cdot 8 - 36 =$$

$$(100 - 9 \cdot 2 : 6 \cdot 4 : 2 \cdot 7 - 2) : 8 \cdot 7 =$$

$$8 \cdot (61 - 5 \cdot 4 : 10 \cdot 6 : 4 \cdot 9 - 27) =$$

40.

Виконай ділення з остачею та перевір результати.

$56:9$

$44:3$

$129:5$

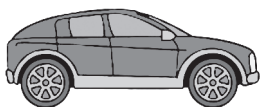
$740:9$

Повторюємо письмові прийоми обчислення

- 41.** Знайди значення першої частки. Чи допоможе одержане розв'язання знайти значення решти часток? Знайди значення решти часток.

7	6	8	3	2	7	6	1	6	3	2	7	6	1	2	8	3	2

- 42.** ▶ Два автомобілі рухалися протягом однакового часу, причому перший автомобіль подолав 450 км, а другий — 750 км. З якою швидкістю рухався кожен автомобіль, якщо швидкість руху другого автомобіля була на 60 км/год більша?

Розв'язуємо задачі на спільну роботу

- 43.** Розв'яжи задачу 1. Зістав задачі 1 і 2. Як їх відмінність вплине на розв'язання задачі 2? Розв'яжи задачу 2.

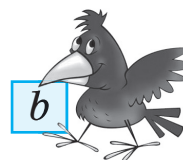
- ▶ 1) 24 деталі один токарь виточує за 6 год, а інший — за 3 год. Скільки деталей за годину виточать обидва токарі, працюючи разом?
- ▶ 2) 24 деталі один токарь виточує за 6 год, а інший — за 3 год. За скільки годин цю кількість деталей виточать обидва токарі, працюючи разом?

- 44.** Знайди значення буквених виразів.

$$11825 : a \cdot 78 : 10, \text{ якщо } a = 55.$$

$$431 \cdot b - 19656 : c, \text{ якщо } b = 107, c = 91.$$

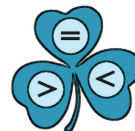
Узагальнюємо знання про математичні вирази

45. Порівняй значення виразів.

$$((467 + 359 - 174) : 4 + 37) : 25 \bigcirc (831 - 603 + 547) : 25 \cdot 8$$

$$328 \cdot 3 : 6 : 4 \cdot 5 \bigcirc (748 : 4 \cdot 3 + 39) : 50$$

$$(944 - 356 - 498) \cdot 70 : 125 \bigcirc (748 : 4 \cdot 3 - 1) : 80 \cdot 64$$

46. Знайди значення часток письмово і виконай перевірку.

$$8040 : 16$$

$$9054 : 18$$

$$27744 : 68$$

$$19812 : 39$$

47. ➤ Слон пробігає 360 м за 30 с, а швидкість руху лева на 28 м/с більша. Яку відстань пробіжить лев за 9 с?

48. Побудуй прямокутник зі сторонами 6 см і 4 см. Обчисли його периметр.

Узагальнюємо способи розв'язування задач на процеси

49. Знайди значення часток письмово і виконай перевірку.

$$168224 : 56$$

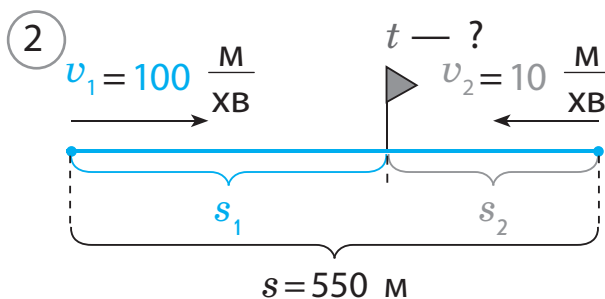
$$144960 : 48$$

$$38912 : 64$$

$$148592 : 74$$

50. Склади задачі за поданими короткими записами. Розв'яжи задачу 1. Зістав задачі 1 і 2. Як їх відмінність впливає на розв'язування задачі 2? Розв'яжи задачу 2. Склади та розв'яжи хоча б одну обернену задачу до задачі 2.

1	Продуктивність праці	Час роботи	Загальний виробіток
I	100		
II	10		
I і II		?	550

Узагальнюємо способи розв'язування рівнянь і буквених нерівностей

51.

Знайди значення часток письмово і виконай перевірку.

$$180\,288:36 \quad 267\,520:44 \quad 424\,212:53 \quad 168\,196:28$$

52.

Знайди значення буквеного виразу.

$$744\,651:93 + a \cdot (758\,324 - 758\,246), \text{ якщо } a = 207.$$

$$28\,616:b + 19\,044:y, \text{ якщо } b = 56, y = 36.$$

53.

Розв'яжи задачу двома способами.

- З однієї пристані одночасно вирушили в протилежних напрямках катер та пароплав. Швидкість руху пароплава становить 22 км/год, а катера — 37 км/год. Яка відстань буде між ними за 4 год?

Розв'язуємо ускладнені рівняння

54.

Розв'яжи задачу. Перетвори подану задачу на таку, у якій останніми двома діями будуть дії ділення. Розв'яжи одержану задачу.

- За певний час родина витратила 45 кг овочів і фруктів, щодня споживаючи по 3 кг овочів та по 2 кг фруктів. Скільки овочів і скільки фруктів окремо родина витратила за цей час?

Перевірка:

55.

Знайди хоча б один розв'язок кожної нерівності.

$$67 - r > 35 \quad 27 \cdot f < 81 \quad d + 38 < 73$$

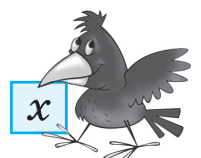
56.

Розв'яжи рівняння.

$$(450:x + 50):70 = 2$$

$$(14 - y) \cdot 4 - 9 = 19$$

Запиши суму коренів рівнянь: .

Досліджуємо одночасний рух двох тіл в одному напрямку

- 57.** ➤ З двох аеродромів, відстань між якими 2560 км, одночасно вилетіли назустріч один одному два літаки й зустрілися за 2 год. Швидкість руху одного з літаків становила 620 км/год. Знайди швидкість руху іншого літака.

Досліджуємо задачі на спільну роботу і задачі на одночасний рух двох тіл

- 58.** Розв'яжи задачу. Склади та розв'яжи обернену задачу.

- На будівельному майданчику працюють екскаватор і робітник. 144 ц ґрунту екскаватор витягує за 9 год, а робітник — за 72 год роботи. За скільки годин 144 ц ґрунту витягнуть екскаватор і робітник, якщо працюватимуть разом?

Пряма задача:
144, 9, 144, 72, 144, ?

	Продуктивність праці (ц)	Час роботи (год)	Загальний виробіток (ц)
I			
II			
I і II			

Обернена задача:
144, 9, 144, 72, ?,

	Продуктивність праці (ц)	Час роботи (год)	Загальний виробіток (ц)
I			
II			
I і II			

1) — продуктивність I (екскаватора).

2) — продуктивність II (робітника).

3) — продуктивність спільної роботи.

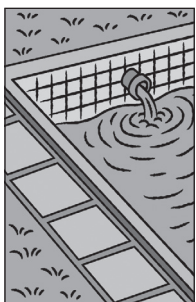
4) — час спільної роботи.

4) — загальний виробіток за умови спільної роботи.

Досліджуємо задачі на одночасний рух двох тіл у різних напрямках і в одному напрямку

59.

Розв'яжи задачу 1. Зістав задачі 1 і 2. Як їх відмінність вплине на розв'язання задачі 2? Розв'яжи задачу 2.

- 1) За 3 год через один кран у басейн наливається 60 відер води, а через інший — 27 відер. Скільки відер води буде в басейні за 2 год, якщо обидва крани будуть відкриті?
- 2) За 3 год через кран у басейн наливається 60 відер води, а через зливний отвір виливається 27 відер. Скільки відер води буде в басейні за 2 год, якщо і кран, і зливний отвір будуть відкриті?

60.

Розв'яжи рівняння.

$$(a - 17) \cdot 12 = 60$$

$$(246 + t) - 28 = 463$$

$$91 - (y + 46) = 8 + 12$$

Досліджуємо задачі на одночасний рух двох тіл в одному напрямку

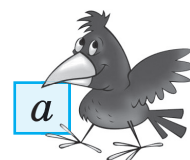
61.

Знайди хоча б один розв'язок кожної нерівності.

$$9 \cdot a < 63$$

$$56 : d < 8$$

$$q : 3 > 2$$

62.

Виконай арифметичні дії з іменованими числами.

$$41 \text{ хв } 28 \text{ с} + 39 \text{ с}$$

$$1 \text{ км } 349 \text{ м} + 876 \text{ м}$$

$$5 \text{ ц } 8 \text{ кг} + 17 \text{ ц } 3 \text{ кг}$$

$$3 \text{ кг } 45 \text{ г} - 1 \text{ кг } 89 \text{ г}$$

$$6 \text{ м } 8 \text{ см} - 3 \text{ м } 9 \text{ см}$$

$$34 \text{ км } 12 \text{ м} - 29 \text{ км } 34 \text{ м}$$

$$8 \text{ дм } 7 \text{ см} + 3 \text{ дм } 6 \text{ см}$$

$$5 \text{ т } 8 \text{ ц} + 6 \text{ т } 7 \text{ ц}$$

63.

- Два роликобіжці, що перебували на відстані 350 м, одночасно розпочали рух назустріч одне одному. Один рухався зі швидкістю 3 м/с, а інший — 4 м/с. За скільки секунд вони зустрінуться?